

HYVINVOINTIALA HALI RY:N LAUSUNTO SOSIAALI- JA TERVEYSVALIOKUNNAN KOKOUKSEEN 11.4.2024, HE 16/2024 VP

ASIA: HALI RY:N LAUSUNTO HALLITUKSEN ESITYKSESTÄ LAIKSI SOSIAALI- JA TERVEYDENHUOLLON ASIAKASTIETOJEN KÄSITTELYSTÄ ANNETUN LAIN, TERVEYDEN JA HYVINVOINNIN LAITOKSESTA ANNETUN LAIN 2 §:N SEKÄ LASTENSUOJELULAIN 27 JA 41 §:N MUUTTAMISESTA

Hyvinvointiala HALI ry kiittää mahdollisuudesta lausua hallituksen esityksestä eduskunnalle laiksi sosiaali- ja terveydenhuollon asiakastietojen käsittelystä annetun lain sekä siihen liittyvien lakien muuttamisesta. HALI ry ottaa lausunnossaan kantaa kahteen yksityisille palveluntuottajille merkityksellisimpään muutosesitykseen.

Yleisesti voidaan todeta, että asiakastietolakiin nyt esitettävät muutokset ovat keskeisiltä osin kannatettavia. Ne selkiyttävät asiakas- ja potilastietojen käsittelyä koskevia edellytyksiä ja ennen muuta tukevat sujuvia asiakkaiden hoitoprosesseja ja palvelujen tuottamisen käytäntöjä. Tiedon hyödyntämisen mahdollisuudet asiakasrajapinnassa ovat yksi keskeinen avain sosiaali- ja terveydenhuollon palvelujärjestelmän toimivuuteen.

Esitetyt muutokset ovat linjassa hallitusohjelmaan kirjattujen tavoitteiden kanssa. Ne eivät ainakaan heikennä sosiaali- ja terveyspalvelujärjestelmän vaikuttavuutta ja kustannustehokkuutta. Ne vähentävät tarpeetonta byrokratiaa ja henkilöstön kuormitusta sekä tukevat työajan käytön kohdentamista asiakastyöhön. Esitys varmistaa henkilötietojen käsittelyä siten, että tarpeelliset tiedot ovat sujuvasti käytettävissä eri toimijoiden välillä. Hallitusohjelmassa on myös nimenomaisesti määritelty sen varmistaminen, ettei kansallinen lainsäädäntö tai sen tulkinta ole EU:n asettamia vaatimuksia tiukempaa erityisesti tietosuojaan liittyen.

PYKÄLÄKOHTAISET HUOMIOT

54 § Terveyspalvelunantajan oikeus saada potilastietoja ja potilastietojen luovuttaminen hoidon turvaamiseksi

Esitys varmistaa vakiintuneet tietojen luovutuskäytänteet mahdollistaen näin terveydenhuollon asiakkaille myös jatkossa sujuvan asioinnin. On tärkeää, että luovutusten ja tiedonsaantioikeuksien perusta on jatkossakin kokonaisuudessaan kansallisessa erityislainsäädännössä. Esitys huomioi ne moninaiset tietojen luovutustilanteet, joita on toteutettu yksittäisen lääkärikeskuksen sisällä mahdollistaen asiakkaiden sujuvat hoitopolut.

Muutosesitykset huomioivat sen, että lääkärikeskus on työpaikka isolle määrälle ammattilaisia (työsuhteessa olevia henkilöitä sekä itsenäisiä ammatinharjoittajia ja ammatinharjoittajayrityksiä), joiden suhteet, vastuut ja velvollisuudet on sovittu eri tavoin riippuen niiden roolista ja organisoitumisesta. Kyseessä on kokonaisuus, toimijoiden verkosto, joka mahdollistaa asiakkaiden laadukkaat ja tehokkaasti organisoidut hoito- ja palveluketjut.

Esityksessä pykälään 54 lisätty 5 momentti vastaa yksityisen terveydenhuollon tarpeita mahdollistaen lääkärikeskuksen sisällä tapahtuvat moninaiset tietojen luovutukset. Ehdotettu

muotoilu ottaa huomioon tilanteet, joissa tietoja luovutetaan hoidon järjestämiseksi ja toteuttamiseksi ilman lähetettä. Tällaisia luovutustilanteita on monia. Uusi viides momentti huomioi ne yksityisessä terveydenhuollossa syntyvät tilanteet, joissa rekisterinpitäjä vaihtuu, mutta kyse ei ole hoitovastuun siirtymisestä.

Terveydenhuollon toimintavarmuuden ja vakauden säilyttämiseksi sekä erityisesti potilaan asianmukaisen hoidon turvaamiseksi on keskeistä myös se, että terveydenhuollossa tehtävälle potilastietojen käsittelylle on yksiselitteinen lakiperusta. Tämä lähtökohta tulee selvästi esille EU:n yleisessä tietosuoja-asetuksessa.

102 § Siirtymäsäännökset

Esityksellä ehdotetaan muutettavaksi asiakastietolain 102 §:n mukaisia siirtymäaikoja. Keskeisenä perusteena on se, että lisääjän turvin hyvinvointialueilla on mahdollisuus toteuttaa vaatimukset siirtymäaikojen puitteissa huomioiden niiden meneillään oleva tietojärjestelmien yhtenäistäminen ja siihen liittyvät tietojärjestelmähankinnat. Samat perusteet koskevat yhtä lailla yksityisiä palveluntuottajia. Tällä hetkellä Kanta-palveluihin liittyneitä yksityisiä sosiaalipalvelujen tuottajia on hieman yli kymmen kappaletta. Liittymisvelvollisten yksityisten palveluntuottajien lukumäärä on suuri.

Sosiaalihuollon palvelunantajien Kanta-palveluihin liittymisvelvoitteen siirtymäaika esitetään siirrettäväksi 1,5 vuodella siten, että uusi siirtymäaika olisi 1.3.2026. Samaa ajankohtaa esitetään myös yksityisen palvelunantajan liittymisvelvoitteen siirtymäajaksi, koskien sekä julkisen lukuun että omaan lukuunsa toimivia yksityisiä palvelunantajia. Omaan lukuunsa toimivien yksityisten palvelunantajien siirtymäaika muutettaisiin siten kahdella kuukaudella. Voidaan arvioida, että lisääaika on pituudeltaan riittävä.

Lisätietoja:

Jarno Talvitie

asiantuntija, elinkeinoasiat

Hyvinvointiala HALI ry

jarno.talvitie@hyvinvointiala.fi

p. 050 569 5755